

Grup d'Estats contra la Corrupció

Direcció General dels Drets Humans i dels Assumptes Jurídics
Direcció dels Controls

Estrasburg, 19 de febrer del 2009

Greco RC I-II (2008) 7
Traducció no oficial

Primer i segon cicles d'avaluació conjunts

Informe de compliment sobre Andorra

Adoptat pel GRECO
a la 41a reunió plenària
(Estrasburg, 16-19 de febrer del 2009)

I. INTRODUCCIÓ

1. El GRECO ha adoptat l'Informe d'avaluació conjunt del primer i el segon cicles sobre Andorra amb motiu del 31è plenari (8 de desembre del 2006). Aquest informe (GRECO Aval I-II Rep (2006) 1F) el va fer públic el GRECO el 7 de febrer del 2007 en rebre l'autorització de les autoritats andorranes.

2. De conformitat amb l'article 30.2 del Reglament intern del GRECO, les autoritats andorranes han presentat, el 30 de juny del 2008, l'Informe de situació (RS) que recull les mesures adoptades per implementar les recomanacions.

3. El GRECO, d'acord amb l'article 31.1 del Reglament intern, ha encomanat a l'Azerbaidjan i a França de designar uns ponents per assumir el procediment de conformitat, i han estat nomenats el Sr. Vusal HUSEYNOV de part de l'Azerbaidjan i el Sr. Jean ALEGRE de part de França. El Secretariat del GRECO ha ajudat els informadors en l'elaboració de l'informe de compliment (Informe RC).

4. L'Informe de compliment té com a objectiu avaluar les mesures adoptades per les autoritats andorranes per adequar-se a les recomanacions de l'informe d'avaluació.

II. ANÀLISI

5. Cal recordar que el GRECO, en l'informe d'avaluació, va adreçar 18 recomanacions a Andorra. El compliment d'aquestes recomanacions s'examina tot seguit:

Recomanació i

6. *El GRECO va recomanar d'estendre les mesures de sensibilització a les noves disposicions anticorrupció més enllà dels funcionaris (incloent-hi les persones electes i el personal sense la condició de funcionari, el públic i el sector privat), i d'insistir igualment en la necessitat de denunciar els casos de corrupció.*

7. Quant a la primera part de la recomanació, les autoritats andorranes esmenten que al llarg del primer semestre del 2008 el Govern andorrà va engegar un programa de sensibilització a les disposicions anticorrupció. Aquest programa no preveu cap data final fixa per poder organitzar les sessions en funció de les necessitats suplementàries que es vagin manifestant, i es va iniciar amb una primera fase de sensibilització dels agents públics de l'Administració central. S'ha creat un document d'informació didàctic i pedagògic¹ amb aquesta finalitat i s'ha posat a disposició de tot el personal a la xarxa interna, a l'apartat "portal de l'empleat" i sota el títol *Lluita anticorrupció*. Aquest document també s'ha enviat a tots els agents de l'Administració central. Aquesta primera fase ha donat lloc a la realització d'unes sessions de sensibilització entre el mes de juny i el mes d'octubre del 2008 per a tots els responsables i els membres dels serveis diplomàtics². Tot i que aquests responsables tenen l'obligació de trametre a llurs col·laboradors el missatge difós en aquestes sessions, s'han organitzat altres sessions a final de l'any 2008 i principi de l'any 2009 (per exemple, durant el mes de gener s'han previst cinc sessions

¹ Aquest document recull i exposa el conjunt de delictes contra la funció pública i insisteix en els principis deontològics aplicables, alhora que informa sobre la confecció en curs d'un Codi deontològic (vegeu les informacions recollides a la recomanació xiv).

² En una primera fase, aquestes sessions –de dues hores i organitzades d'un a dos cops per setmana– han estat obligatòries per a tots els secretaris d'estat, els directors i els responsables dels diferents serveis de l'Administració general. Reuneixen en cada fase una vintena de persones a qui s'exposa la regulació en l'àmbit penal i administratiu, els estàndards internacionals i exemples de casos dels països veïns, etc.

en total per a l'any 2009) destinades a la resta del personal de l'Administració central (en total, menys de 2.000 persones), a més de sessions específiques per al personal de policia i de duanes. Alts responsables de les administracions locals van manifestar interès per aquesta iniciativa, i per aquest motiu van assistir des del principi a aquestes sessions de sensibilització i van demanar que s'organitzessin sessions suplementàries a les administracions locals/comunals. També se'ls va entregar el document informatiu que s'ha esmentat abans, perquè el poguessin difondre entre el seu personal. El mes de gener del 2009 es va organitzar una sessió específica relacionada amb la lluita contra la corrupció per al personal electe comunal i al llarg de l'any 2009 es portaran a terme altres activitats similars. Finalment, s'ha acordat amb el Departament de Formació i Desenvolupament Professional de la Secretaria d'Estat de Funció Pública la integració d'aquesta formació en matèria de prevenció de la corrupció en el marc de la formació inicial i contínua dels agents públics; la participació en aquesta formació és, per exemple, obligatòria per a totes les noves contractacions d'agents públics de l'Administració general (pel que fa a la formació inicial).

8. S'ha programat una segona i una tercera fase per sensibilitzar el personal de les administracions parapúbliques i les entitats del sector privat, els organismes professionals i la ciutadania en general. Amb motiu del Dia internacional de la lluita contra la corrupció, el 9 de desembre del 2008 es va organitzar una jornada de conferències sobre la corrupció i la deontologia professional, en què van participar els mitjans de comunicació i personalitats dels sectors públics i privats, com a convidats especials, i també membres del Govern, del Consell General i dels partits polítics.

9. En relació amb la segona part de la recomanació, les autoritats d'Andorra esmenten que les sessions de formació posen un èmfasi especial en la importància de la col·laboració i la cooperació en la lluita contra la corrupció; concretament, recorden sistemàticament l'obligació formal de denunciar davant les autoritats penals tot delictes perseguible d'ofici (article 36 del Codi de procediment penal), obligació que preval davant l'obligació de reserva i de secret professional. Aquesta informació es reprèn també en el document d'informació general publicat i difós per la xarxa informàtica interna.

10. El GRECO pren nota de les informacions aportades que demostren els importants esforços que s'han fet destinats a familiaritzar el conjunt dels agents públics, i també el sector privat i la ciutadania, amb els dispositius previstos per prevenir i combatre la corrupció. Tot i que el programa no ha finalitzat, no hi ha dubte que en el context del país les iniciatives empreses són d'entitat suficient com per conscienciar sobre els dispositius existents en matèria anticorruptió.

11. El GRECO conclou que la recomanació i s'ha complert satisfactòriament.

Recomanació ii.

12. *El GRECO ha recomanat d'elaborar un estudi sobre l'extensió i les característiques de la corrupció susceptibles d'existir a Andorra, que compregui els sectors més exposats, tot avaluant l'eficàcia dels instruments i dels mecanismes existents contra la corrupció, fet que permetrà definir les polítiques anticorruptió d'una manera adient.*

13. Les autoritats andorranes comuniquen que el 16 de gener del 2008 el Govern va decidir crear la Unitat de Prevenció i Lluita contra la Corruptió (UPLC) sota la responsabilitat del Ministeri de la Presidència. La UPLC s'encarrega de diverses missions relatives a la dinamització i la coordinació de l'actuació governativa en matèria

anticorrupció. Aquesta Unitat, operativa en l'exercici de funcions de representació internacional i en matèria de formació i de sensibilització, treballa actualment en altres projectes que preveuen l'adaptació de la Llei de la Funció Pública, i també en un projecte de Codi de conducta (vegeu la resposta de la recomanació xv).

14. El Ministeri de la Presidència ha encarregat un estudi nacional a l'Institut d'Estudis Andorrans (institució pública que té com a finalitat elaborar estudis sociològics); la coordinació de l'estudi l'ha dut a terme la UPLC. Es portaran a terme diverses enquestes: una enquesta general sobre la percepció que té la població de la corrupció a Andorra, i altres estudis sectorials que es faran a col·lectius més específics, com determinades administracions públiques, la policia o la duana. Aquestes enquestes, però, s'han posposat a fi que els agents públics puguin aprofitar, en primer terme, les sessions de sensibilització (vegeu la recomanació i) per respondre de forma més eficaç, en segon terme, els qüestionaris que s'utilitzaran per al treball d'estudi. Les grans línies d'aquests estudis han estat definides al llarg del segon semestre del 2008 i els treballs haurien de començar el primer semestre del 2009.

15. El GRECO se satisfà que s'hagi confiat a la Unitat de Prevenció i Lluita contra la Corrupció (UPLC) l'elaboració d'un estudi sobre la corrupció a Andorra i que s'hagin previst diverses mesures per assegurar la qualitat del treball. L'estudi en qüestió, però, s'està implementant, fet que comporta no poder considerar la recomanació com a tractada totalment.

16. El GRECO conclou que la recomanació ii s'ha complert parcialment.

Recomanació iii

17. *El GRECO ha recomanat reforçar la Unitat d'Investigació del Servei de Policia Criminal i promoure, mitjançant la formació o altres mitjans, l'especialització d'alguns dels seus funcionaris en les infraccions de corrupció, així com en les de criminalitat, i alhora els mecanismes econòmics i financers, inclòs el blanqueig de diners, que s'hi podrien veure vinculats.*

18. Les autoritats andorranes esmenten que el 13 de juny del 2007 el Govern andorrà va acordar la reestructuració del Servei de Policia i que, en aquest marc, la policia criminal es va dividir en tres unitats: la unitat d'investigació criminal 1 (estupefaents i delictes contra les persones); la unitat d'investigació criminal 2 (delinqüència organitzada i blanqueig); i la unitat d'investigació criminal 3 (permanència, identitat judicial i patrimoni). Aquesta nova estructura de la policia criminal està destinada a reforçar la capacitat d'investigació alhora que s'ha augmentat el nombre d'efectius (han passat d'una trentena de policies l'any 2006 a 52 policies actualment). La incorporació, l'any 2008, de 23 nous efectius policials hauria de beneficiar també, més endavant, la policia criminal. La unitat d'investigació criminal 2 (delinqüència organitzada i blanqueig) comprèn tres grups, entre els quals el grup 1, que s'ocupa concretament de la delinqüència organitzada i el blanqueig i també es fa càrrec dels dossiers de corrupció. Actualment, la unitat d'investigació criminal 2 es compon de sis policies (en el moment de l'avaluació n'hi havia quatre) que poden rebre suport, en cas de necessitat, dels efectius dels altres dos grups (l'un encarregat de delictes informàtics i l'altre de la cooperació internacional).

19. Quant a la formació, les autoritats andorranes assenyalen que el grup núm. 1 esmentat més amunt té previst seguir certes formacions especialitzades, com així ho tenen previst de fer altres serveis de la policia; no obstant això, malgrat el fet que els

pressupostos en matèria de formació són relativament considerables, aquestes accions formatives són difícils de portar a terme, atès que el país depèn en gran part dels homòlegs estrangers responsables de la qüestió (com ha passat amb la formació en matèria de blanqueig amb la policia espanyola, que no s'ha pogut fer, com estava previst, el novembre del 2008). D'altra banda, s'ha previst una conferència per al 12 de febrer de 2009 amb el títol "Prevenió, investigació i repressió de la criminalitat organitzada. El blanqueig de capitals". També està previst que la UPLC es faci càrrec de la formació de 3 o 4 formadors de la policia en els temes que formen part de la campanya de sensibilització esmentada anteriorment a títol de resposta de la recomanació i de forma que aquests formadors, posteriorment, puguin difondre el contingut d'aquestes sessions entre el seu personal.

20. El GRECO constata amb satisfacció el reforç dels mitjans humans de la policia criminal, entre els quals els efectius encarregats dels assumptes de gran delinqüència, com el crim organitzat, el blanqueig i la corrupció. La reorganització dels serveis ha confirmat l'existència de grups especialitzats únicament dedicats a aquestes formes de criminalitat. Tot i això, i malgrat la bona voluntat de les autoritats, la formació sembla que continua sent una qüestió problemàtica i les iniciatives en el tema que ens ocupa continuen sent, fins ara, poc evidents o estan en fase de projecte.

21. El GRECO conclou que, actualment, la recomanació iii s'ha complert parcialment.

Recomanació iv

22. *El GRECO ha recomanat d'augmentar els efectius del Ministeri Fiscal i el nombre de batlles d'instrucció amb la finalitat de permetre'ls incrementar la capacitat d'assumir de manera adient les tasques que els són pròpies en l'àmbit de la repressió de la criminalitat i en el de la corrupció.*

23. Les autoritats andorranes esmenten que en el decurs del segon semestre del 2006 es va nomenar un nou fiscal adjunt i, posteriorment, el mes de febrer del 2007, va ser adscrit al desenvolupament de les funcions pròpies del càrrec, de manera que, actualment, sumen un total de quatre fiscals adjunts; a més a més, a partir de maig del 2008 es va nomenar un nou secretari judicial. El fiscal general mateix dedica la jornada completa a la seva funció, i això des del 2006, quan, abans, el seu predecessor només ho feia a temps parcial, ja que havia de desenvolupar funcions a Espanya.

24. La tardor del 2007 es va fer una reestructuració dels equips judicials i es va publicar un nou organigrama dels tribunals. Nous efectius han estat seleccionats alhora que també s'ha creat una nova plaça de batlle (tot i que és poc probable que aquest nou batlle sigui finalment adscrit a la instrucció penal). Dit això, els equips judicials de cada batlle d'instrucció han passat de tres a cinc membres. Segons les autoritats andorranes, aquesta reestructuració ha de permetre a cada secció d'instrucció una millor distribució del treball i, consegüentment, arribar al resultat recercat per la recomanació, encara que el nombre efectiu de batlles d'instrucció no hagi augmentat (en són encara cinc en total). Altrament, la qüestió que comporta les dificultats més grans per als batlles d'instrucció és la importància quantitativa de comissions rogatòries internacionals (a causa de la proporció elevada de residents estrangers i la nombrosa població turística). Per palesar-ho es pretén concloure determinats acords amb les autoritats judicials espanyoles i franceses per poder arribar a simplificar el treball i accelerar el procediment d'ajuda internacional.

25. El GRECO pren nota dels esforços fets en matèria de reforçament dels mitjans humans de la fiscalia i de la instrucció penal. Les autoritats andorranes confien en el fet que la situació dels batlles d'instrucció (malgrat que el nombre efectiu no hagi augmentat) ha millorat i hauria de millorar encara més amb les mesures que s'haurien d'acordar per facilitar el treball en matèria d'ajuda internacional. Totes aquestes disposicions van en el mateix sentit que el pretès per la recomanació; tot i això, el GRECO trobaria oportú que les autoritats es mantinguessin en alerta quant al nombre d'efectius de la fiscalia i dels batlles d'instrucció, atesa la dificultat del treball en els assumptes penals relacionats amb certes formes complexes de delinqüència, de la importància, a la pràctica, del treball d'investigació dels batlles d'instrucció, i del fet que les iniciatives recents en matèria anticorrupció són susceptibles de fer aparèixer assumptes suplementaris, etc.

26. El GRECO conclou que la recomanació iv s'ha tractat satisfactòriament.

Recomanació v

27. *El GRECO ha recomanat portar a terme una especialització, i si això no pot ser, almenys una formació adequada en la repressió de la criminalitat, inclosa la corrupció, per part de certs batlles d'instrucció que s'hauran d'encarregar de la instrucció d'aquest tipus d'assumptes amb el suport i l'assistència de policies especialitzats.*

28. Les autoritats andorranes exposen diverses iniciatives en matèria de formació, entre les quals, el mes de novembre del 2006, la signatura d'un acord de col·laboració amb Espanya relatiu a la formació del personal (secretaris judicials, batlles i fiscals); a més, s'ha emprès una acció formativa en matèria de blanqueig de capitals amb la participació de la cèl·lula d'informació financera i efectius de la Policia referent als actes processals en matèria d'instrucció destinats a obtenir proves. Aquestes formacions puntuals s'han dut a terme a França i a Espanya a les escoles de formació judicial³.

29. El juliol del 2008, el Consell Superior de la Justícia, juntament amb la direcció de l'Escola Judicial de Barcelona, va planificar la formació continuada al Principat durant el període 2008-2009. El Consell Superior de la Justícia, havent pres nota de les recomanacions del GRECO sobre aquesta qüestió, va incloure certes formacions en matèria de corrupció. El 2008 s'ha organitzat i s'ha dut a terme un primer mòdul de formació de vuit hores titulat "Els instruments de la lluita contra la corrupció". Un segon mòdul s'ha hagut de reconduir dues vegades per indisponibilitat del formador estranger, fet no imputable a Andorra. Alhora, Andorra recorda el sistema de distribució dels assumptes entre els batlles d'instrucció (per torn) i la dificultat de trobar una solució satisfactòria que permeti a un o dos batlles d'instrucció (entre els cinc existents) d'especialitzar-se en els assumptes de corrupció. Vista, doncs, la situació actual (i atès que no hi ha hagut fins ara cap assumpte de corrupció), s'ha considerat preferible que tots els batlles d'instrucció participessin en les formacions de corrupció.

30. El GRECO pren nota de les informacions aportades sobre les accions formatives generalment disponibles, i en particular sobre les més específiques en matèria de corrupció, que s'han organitzat el juliol del 2008 amb la cooperació dels serveis formatius judicials espanyols. El GRECO entén les dificultats per introduir una autèntica especialització de certs batlles d'instrucció. Reconeix alhora els esforços fets en aquest

³ A l'escola judicial francesa: "Visions creuades de la pràctica del contradictori durant la instrucció"; "La fiscalia i el tribunal correccional"; "Prova penal i progrés científic"; "Lluita contra el crim organitzat". A l'escola judicial espanyola: "Jurisprudència sobre la restricció dels drets fonamentals en la fase d'investigació"; "Els nous mitjans d'investigació en el procés penal"; "La generalització del dret penal d'excepció"; "Delinqüència econòmica"; "El dret penal del segle XXI".

context per millorar els coneixements de tots els batlles d'instrucció en el tema de la corrupció, malgrat que s'hagin donat certes dificultats en el moment d'implementar les formacions previstes; dificultats, però, que no es poden imputar a les autoritats andorranes i que el GRECO desitja fermament que es puguin superar, perquè les formacions sobre la corrupció es puguin organitzar tal com estava previst.

31. El GRECO conclou que, en conjunt, la recomanació v s'ha tractat satisfactòriament.

Recomanació vi

32. *El GRECO ha recomanat que el Consell Superior de la Justícia adopti i apliqui uns criteris precisos i objectius per a la renovació del càrrec de batlle o de fiscal, tenint en compte, entre d'altres, el mèrit i l'experiència professionals.*

33. Les autoritats andorranes esmenten que, el mes de maig del 2008, el Ministeri de Justícia i Interior va preparar un avantprojecte de llei qualificada de millora de la regulació de la carrera administrativa de la funció pública de l'Administració de justícia que està actualment en fase d'anàlisi per part del personal concernit. Amb aquesta finalitat es va crear una comissió tècnica a final de l'any 2008. La intenció del Govern és crear un sistema de carrera judicial que ofereixi unes perspectives d'evolució professional (per promoció interna) en el si de l'Administració de justícia. Un altre objectiu és reforçar les garanties d'independència de la funció judicial en què la no-renovació dels càrrecs de batlle i fiscal (cada sis anys com preveu directament la Constitució) es basi únicament en causes objectives; això modificaria el sistema actual per introduir el principi de la renovació automàtica. La voluntat del Govern és, també, a través d'aquestes mesures, fidelitzar els batlles i els fiscals amb unes perspectives d'evolució.

34. El GRECO pren nota de la intenció del Govern de reforçar l'objectivitat que ha d'imperar en la renovació de batlles i de fiscals i alhora oferir-los unes oportunitats més evidents de carrera professional. No obstant això, i fins ara, només es tracta d'un projecte l'abast del qual encara no es pot apreciar en relació amb la recomanació.

35. El GRECO conclou que la recomanació vi s'ha complert parcialment

Recomanació vii

36. *El GRECO ha recomanat de a/ revisar la coherència de les disposicions sobre el secret professional, bancari i d'altres (per cobrir tan àmpliament com sigui possible les diverses fonts d'informació) i de limitar-ne l'abast més explícitament per preveure que no es puguin utilitzar per dissimular infraccions penals; b/ trobar mitjans addicionals en funció de la natura del problema (mesures de sensibilització, notes interpretatives, etc.) per estimular la cooperació de les autoritats públiques amb els òrgans de policia i les autoritats judicials pel que fa a la comunicació d'informacions resultants de la mateixa activitat i útils per obrir o portar a terme una investigació en els àmbits de la corrupció i altres infraccions que hi estan associades.*

37. En relació amb la primera part de la recomanació, les autoritats andorranes reprenen les diverses disposicions que hi ha en matèria de secret professional, comercial i, en general, que ja trobem esmentades en l'informe d'avaluació del GRECO⁴. La Llei 15/2008 (que va entrar en vigor el 28 d'octubre del 2008) ha modificat l'article 190 del Codi penal

⁴ Vegeu paràgraf 40 de l'informe.

que sanciona la divulgació de secrets (dades personals) en l'àmbit laboral, i ja no s'aplica quan la comunicació de les informacions és conseqüència de l'acompliment d'una obligació legalment prevista. La Llei 16/2008 (que també va entrar en vigor el 28 d'octubre del 2008) introdueix diverses modificacions al Codi de procediment penal, entre les quals l'article 87 paràgraf 4⁵, que ha estat modificat de manera que el batlle d'instrucció pugui no solament aixecar el secret bancari, sinó també permetre l'accés a les informacions en possessió d'altres establiments financers o professionals sotmesos al secret professional. Les autoritats d'Andorra també esmenten que la cèl·lula antiblanqueig ha examinat certes disposicions en el marc de la refosa de la llei antiblanqueig, la nova versió de la qual ha estat adoptada l'11 de desembre del 2008. Aquesta reforma s'emmarca en una nova presa en consideració i submissió de diverses categories de professionals (com els comptables independents, els assessors fiscals, els auditors, els advocats i altres juristes, els notaris, els agents immobiliaris, els economistes i els gestors, entre d'altres) a les obligacions de diligència envers la clientela i de denúncia de les transaccions sospitoses —juntament amb les informacions pertinents— a la cèl·lula d'informació financera. Aquests professionals, així com totes les entitats que hi són sotmeses, bancàries, financeres o d'altres, s'han d'informar sobre els clients i sobre els béns que són objecte d'una transacció; el secret no és en principi oposable en les seves relacions, encara que s'actui com a intermediari. Al mateix temps, s'ha suprimit el contingut anterior de l'article 50 de la llei antiblanqueig (segons el qual únicament la comunicació d'informacions per part d'establiments financers era possible amb l'ordre del batlle).

38. Quant a la segona part de la recomanació, es recorda als agents públics, aprofitant les activitats que es fan en el marc del programa de sensibilització engegat el 2008 (vegeu recomanació i), l'existència i l'abast de l'article 36 del Codi de procediment penal que obliga tota persona a denunciar directament a les autoritats policials o judicials tot delictes conegut (obligació que preval, en principi, davant el secret professional). Tal com es menciona en el paràgraf 9 de més amunt, les sessions de sensibilització posen en relleu la importància de la col·laboració i de la cooperació en la lluita contra la corrupció. A més, les autoritats andorranes precisen la conclusió progressiva de certs acords de transmissió d'informacions (per exemple, entre els serveis d'immigració i la seguretat social).

39. El GRECO constata, en relació amb la primera part de la recomanació, progressos significatius destinats a alleugerir diverses disposicions sobre el secret financer, professional i d'altres, que permeten un accés més fàcil a les informacions en general i no tan sols a les relatives al sector bancari, únicament. Les modificacions introduïdes a la llei antiblanqueig i al Codi penal haurien, en principi, de facilitar la comunicació de sospites i altres informacions útils a la lluita contra la corrupció i al blanqueig de productes que hi estan vinculats. Quant a la segona part de la recomanació, es recorda l'obligació de denúncia de sospites d'infraccions, entre les quals de corrupció, al conjunt dels serveis públics estatals; tot i que les autoritats no ho posin en relleu directament, és acceptable deduir que la supressió de sancions penals que sancionin la revelació d'informacions personals —quan la llei ho requereix— representa ser una incitació suplementària a emprar la via de la denúncia que preveu l'article 36 del Codi de procediment penal, almenys per part dels serveis que manipulen aquest tipus d'informacions.

40. El GRECO conclou que la recomanació vii s'ha complert satisfactòriament.

Recomanació viii

⁵ A partir d'aleshores, l'article 87.4 del Codi de procediment penal preveu: "En cas que sigui necessari obtenir informació de qualsevol entitat financera o d'una persona física o jurídica sotmesa al secret professional, el batlle ho ha d'acordar mitjançant aute motivat".

41. *El GRECO ha recomanat d'ampliar el camp d'aplicació de la interceptió de les comunicacions de manera a cobrir el ventall més gran possible d'infraccions de corrupció previstes al Codi penal i que altres tècniques especials d'investigació, com les entregues vigilades o les operacions encobertes d'agents infiltrats, es puguin aplicar també als casos de corrupció, amb les garanties legals i judicials adients.*

42. Les autoritats andorranes esmenten que el Consell General ha adoptat la Llei qualificada 16/2008, del 3 d'octubre del 2008, que va entrar en vigor el 28 d'octubre del 2008. Conseqüentment, els articles 87 (escoltes telefòniques), 122 bis (entrega vigilada) i 122 ter (agent encobert) del Codi de procediment penal s'han modificat tenint en compte la forma requerida per la recomanació⁶.

43. El GRECO constata amb satisfacció que la interceptió de les comunicacions, les entregues vigilades i les operacions encobertes estan actualment autoritzades per a les diverses infraccions de corrupció i tràfic d'influències, encara que es tractin d'infraccions subjacents del blanqueig de capitals.

44. El GRECO conclou que la recomanació viii s'ha tractat satisfactòriament.

Recomanació ix.

45. *El GRECO ha recomanat d'introduir a la legislació i de promoure a la pràctica la possibilitat de pronunciar, si és necessari, el comís de l'equivalent dels productes de la infracció (de corrupció).*

46. Les autoritats andorranes precisen que l'article 70 del Codi penal, que fa referència a la confiscació dels instruments, els efectes i els beneficis del delicte, ha estat modificat per la Llei del 18 d'octubre del 2007 amb la finalitat d'incloure la confiscació de l'equivalent dels productes dels delictes. Des de llavors, aquest tipus de comís s'aplica en els casos en què els productes del delicte no puguin ser localitzats o repatriats de l'estranger. Recentment, l'article 70 del Codi penal ha estat novament modificat per la Llei 15/2008 de modificació del Codi penal (en vigor des del 28 d'octubre del 2008), per permetre ampliar el comís dels instruments utilitzats per cometre el delicte als casos de temptativa punible⁷.

⁶ Article 87: "(...) 2. En matèria de delictes majors, en tots els casos, i de **delictes menors en el cas de corrupció o tràfic d'influències**, si la pràctica d'intervencions de comunicacions telefòniques, telegràfiques, postals o altres es considera útil per a la recerca de la veritat, el batlle pot ordenar aquesta mesura en qualsevol moment de la investigació (...)"; Art. 122bis: "1. El batlle instructor, o si escolta el batlle de guàrdia, pot autoritzar, a demanda del director del Cos de Policia, la circulació o l'entrega de drogues tòxiques, estupefaents o substàncies psicòtropes, així com armes de foc, municions o explosius, obres d'art, moneda falsa, representacions de menors dedicats a activitats sexuals o de les seves parts sexuals, òrgans humans, objectes o diners o valors procedents d'una operació de blanqueig de diners o valors o dels **delictes subjacents que l'originen o dels delictes menors de corrupció o tràfic d'influències**. Per adoptar aquestes mesures, s'ha de tenir en compte si són necessàries amb relació a la importància del delicte i amb les possibilitats de vigilància.(...); Art. 122 ter: "El batlle instructor, o si escolta el batlle de guàrdia, pot autoritzar a demanda del director del Cos de Policia la participació activa d'un agent encobert en els delictes relacionats amb la droga, les armes de foc, la moneda falsa, el proxenetisme, el terrorisme, la venda d'infants, la prostitució infantil i la utilització d'infants en la pornografia, el tràfic d'òrgans humans i el blanqueig de diners o valors o els **delictes subjacents que l'originen o els delictes menors de corrupció o tràfic d'influències**. Aquest agent encobert ha de revestir obligatòriament la condició de funcionari de policia amb funcions de policia judicial".

⁷ Art. 70: "En el moment de dictar sentència condemnatòria i en els altres supòsits previstos al Codi de procediment penal, el tribunal ha d'acordar el comís dels instruments utilitzats o que, en cas de temptativa punible, **s'anaven a utilitzar per cometre la infracció, el producte obtingut i els beneficis que se n'hagin derivat i la seva eventual transformació posterior**. En cas que els productes del delicte no puguin ser localitzats o no puguin ser repatriats de l'estranger, el tribunal pot acordar **el comís de l'equivalent d'aquests productes**. (...)"

47. Segons les autoritats andorranes, es pot deduir que la modificació de l'article 116 del Codi penal —que fa referència a l'aplicació de mesures temporals de segrest dels béns equivalents als productes del delictes (vegeu la recomanació següent)— aportarà probablement claredat a la matèria i constituirà una iniciativa en relació amb l'adopció del comís de l'equivalent. Les autoritats esmenten també que les modificacions introduïdes el 2008 al Codi de procediment penal i al Codi penal sobre les tècniques especials d'investigació, els segrestos i el comís són en gran part conseqüència d'iniciatives del cos judicial. A més, el fet que batlles i magistrats treballin tots en el mateix emplaçament i que totes les novetats legals hagin estat àmpliament difoses públicament, fa que el cos judicial estigui, en principi, degudament informat sobre les noves disposicions.

48. El GRECO pren nota de les informacions aportades i també de la introducció, l'any 2007, del comís de l'equivalent a l'article 70 del Codi penal. Tot i que no entra en el marc d'aquesta recomanació, sempre és interessant comprovar que les darreres modificacions d'aquest article que han tingut lloc recentment permeten el comís de l'equivalent dels instruments del delictes fins i tot en el marc de la temptativa punible, fet que pot, efectivament, constituir una eina suplementària en la lluita contra la corrupció. Quant a les mesures d'incitació, el GRECO hauria apreciat que les autoritats andorranes haguessin fet esment de mesures més voluntaristes, però, en conjunt, s'avé al raonament de les autoritats andorranes.

49. En conjunt, el GRECO conclou que la recomanació ix s'ha tractat satisfactòriament.

Recomanació x.

50. *El GRECO ha recomanat d'aclarir la base legal del segrest amb fins de comís dels productes del crim (de corrupció) amb la inclusió del segrest dels béns equivalents i els que estan en possessió de persones jurídiques.*

51. Les autoritats andorranes esmenten que la Llei qualificada 16/2008 de modificació del Codi de procediment penal, en vigor des del 28 d'octubre del 2008, modifica l'article 116 que exposa més detalladament l'àmbit d'aplicació del segrest de béns d'origen delictiu (el segrest destinat a assegurar el comís de l'equivalent està expressament previst)⁸. Mencionen també que encara que el redactat no esmenti de forma expressa la possibilitat de segrestar els béns de les persones jurídiques, no hi ha res que faci pensar, a priori, que el redactat ho exclou, atès que es menciona de forma general "tots els fons sobre els quals hi hagi indicis objectius suficients per creure que són producte, directament o indirectament, del delictes,..."; per consegüent, és legítim pensar que aquest redactat permet el segrest dels béns de les persones jurídiques.

52. El GRECO pren nota de la modificació legal de l'any 2008 que introdueix explícitament en el Codi de procediment penal el mecanisme de segrest amb finalitats de comís, fins i tot per assegurar el comís de l'equivalent. Tot i que el GRECO hauria apreciat unes

⁸ Article 116: A més de garantir els possibles rescabaments per responsabilitats civils, el batlle ha d'acordar, mitjançant aute motivat, l'embargament i el segrest, durant la tramitació de les diligències prèvies o del sumari, de tots els fons sobre els quals hi hagi indicis objectius suficients per creure que són producte, directament o indirectament, del delictes, a l'efecte de garantir el compliment del comís i el comís de l'equivalent que preveu l'article 70 del Codi penal. També pot embargar o segrestar els béns i els drets que pertanyen a un tercer no responsable, llevat que aquest els hagi adquirit legalment d'acord amb el que disposen els articles 119 i 120. A l'efecte d'aquest article, s'entén per "fons" els actius financers, els béns de tota natura, materials o immaterials, mobles o immobles, i els documents, títols o instruments jurídics de qualsevol forma, fins i tot l'electrònica o la digital, que certifiquen un dret de propietat o un interès sobre els mateixos béns, especialment però no exclusivament, els havers i els crèdits bancaris, els xecs de viatge, els xecs bancaris, les ordres de pagament, les accions, els títols valors, les obligacions, les lletres de canvi i de crèdit. (...)"

indicacions més conclusives sobre les intencions dels legislador, comprova que les autoritats andorranes confien en el fet que el segrest dels béns de les persones jurídiques està permès sense necessitat de precisions legals suplementàries.

53. El GRECO conclou que la recomanació x s'ha complert satisfactòriament.

Recomanació xi

54. *El GRECO ha recomanat d'ampliar l'àmbit d'aplicació del blanqueig amb la intenció de cobrir, com a infracció principal, el nombre més gran possible d'infraccions de corrupció.*

55. Les autoritats andorranes esmenten que l'article 409 del Codi penal que incrimina el blanqueig de capitals ha estat objecte de dues modificacions: una amb la Llei 29/2007 del 20 de desembre del 2007 (anomenada Llei qualificada de modificació de l'article 409 de la Llei 9/2005, del 21 de febrer del 2005, qualificada del Codi penal) que ha introduït un redactat nou de l'article 409 amb la intenció d'incorporar les infraccions de corrupció, concussió, exaccions il·legals i tràfic d'influències com a infraccions subjacents del blanqueig de capitals; i l'altra amb la Llei 15/2008, que s'ha esmentat abans (vigent des del 28 d'octubre del 2008) destinada a introduir noves modificacions sense afectar, però, la llista d'infraccions subjacents modificada el desembre del 2007. Les autoritats andorranes han aportat el redactat actual nou⁹. També esmenten que la definició del blanqueig a la Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o de valors producte de la delinqüència internacional també s'ha modificat, i que l'article 41 d'aquesta Llei es limita ara a fer referència a la definició del blanqueig del Codi penal (sense comprendre cap definició pròpia diferent de la prevista al Codi penal).

56. El GRECO pren nota de les informacions aportades en relació amb les modificacions legals introduïdes el desembre del 2007 a l'article 409 del Codi penal que incriminen el blanqueig de capitals; aquestes modificacions fan que la concussió, la corrupció i el tràfic d'influències, entre altres infraccions, siguin considerades infraccions subjacents de la de blanqueig de capitals, tal com ho pretenia la recomanació xi. També es considera satisfactori que les definicions de blanqueig, i, per tant, les infraccions subjacents, siguin a partir d'ara les mateixes en el Codi penal i en la Llei antiblanqueig.

57. El GRECO conclou que la recomanació xi s'ha complert satisfactòriament.

Recomanació xii.

58. *El GRECO ha recomanat de a/ precisar les regles sobre la transparència de les activitats administratives, especialment sobre la garantia de l'accés als documents públics en l'àmbit central i comunal, assignant a una autoritat apropiada la responsabilitat de vetllar pel respecte d'aquestes regles; b/ iniciar una reflexió sobre les mesures addicionals que permetrien millorar la comunicació amb el públic.*

⁹Article 409: "1. Qui adquireixi o transmeti diners, béns o valors, o cometi activament o omissivament un acte per ocultar-ne el seu origen, o per ocultar-los o llur contrapartida, provenint de qualsevol delictes major que tingui assenyalada una pena de presó el límit mínim de la qual sigui superior a sis mesos, o de qualsevol delictes relatiu a la prostitució, a la **concussió i a les exaccions il·legals, a la corrupció i tràfic d'influències** o al tràfic il·legal de drogues tòxiques, coneixent-ne la procedència, i sense haver estat condemnat com a autor o com a còmplice, ha de ser castigat amb pena de presó d'un a cinc anys i una multa fins al triple del seu valor. La temptativa, la conspiració i la provocació són punibles. 2. Qui per imprudència greu realitzi les conductes descrites en el paràgraf anterior ha de ser castigat amb pena de fins a un any de presó."

59. Les autoritats andorranes aporten un llarg llistat d'iniciatives orientades a dotar la vida econòmica de més transparència (fet que contribueix indirectament a la transparència de les activitats administratives), com per exemple l'adopció de la Llei 20/2007, del 18 d'octubre del 2007, sobre les societats anònimes i de responsabilitat limitada, que introdueix un marc jurídic per a aquestes societats inspirat en les normes comunitàries (inclosos els estàndards en matèria de comptes anuals de les societats i l'obligació, en certs casos, d'auditar-los i dipositar-los), o la creació d'un registre de societats mercantils d'accés públic i al qual tota persona legalment resident a Andorra pot tenir accés. En comentaris posteriors, les autoritats andorranes confirmen que l'article 42 del Codi de l'Administració de 1989 no s'ha completat, però ofereix, en llur opinió, el marc jurídic de l'accés a la informació, de conformitat amb les indicacions de la recomanació; els administrats tenen dret a demanar l'accés a documents administratius a excepció dels casos previstos¹⁰. Aquest mateix article preveu que es pugui plantejar davant el batlle administratiu un refús de comunicació de la informació. Amb tot, les autoritats estudien actualment els textos pertinents del Consell d'Europa en matèria d'accés als documents públics amb vista a eventuais modificacions futures. Les autoritats remarquen també que darrerament s'estan fent esforços constants per millorar la comunicació amb el públic: el Departament de Comunicació informa setmanalment els mitjans de comunicació dels acords de govern adoptats i es fa el mateix en l'àmbit local. També es preveuen noves mesures, com per exemple informar immediatament els periodistes amb SMS a llurs portàtils, la creació d'un lloc web sobre la Unitat de Prevenció i Lluita contra la Corrupció (UPLC) per informar el públic sobre els treballs de la Unitat, publicar en la llengua oficial els informes adoptats pel GRECO o habilitar una línia de contacte directe mitjançant correu electrònic.

60. El GRECO pren nota de les informacions aportades que demostren els esforços que es fan (i que encara cal fer) per arribar a un grau de transparència satisfactori en l'àmbit de les informacions comercials i financeres de les entitats econòmiques. No obstant això, el GRECO remarca que aquestes informacions no tenen lligam aparent amb el contingut de la recomanació xii pel que fa a l'accés del públic a les informacions que estan en mans dels poders públics i la comunicació amb el públic. Sobre aquest darrer punt, el GRECO posa de manifest que sembla que hi hagi una dinàmica que s'orienta cap allò que desitja la recomanació en la segona part. Quant a la primera part de la recomanació, malgrat tot, l'informe d'avaluació havia posat de manifest la dificultat per accedir a la informació purament administrativa, tant en l'àmbit central com en el local, i en relació amb el treball que du a terme la justícia. Sembla que s'ha engegat, però, una reflexió sobre millores desitjables en matèria d'accés a documents públics. Els resultats previstos s'hauran d'inscriure en aquest procés positiu.

61. El GRECO conclou que la recomanació xii s'ha complert parcialment.

Recomanació xiii

62. *El GRECO ha recomanat de reforçar el rol del Tribunal de Comptes i del Departament d'Intervenció General en el control de la corrupció, i concretament: a/ instar-lo a recórrer de manera més freqüent el control de la gestió dels objectius i de l'eficàcia dels comptes públics; b/ donar al Tribunal la possibilitat de recomanar mesures individuals (disciplinàries) i institucionals a l'Administració; c/ reforçar la cooperació entre el Tribunal i el DIG, en concret amb la disponibilitat periòdica dels resultats dels controls interns que realitza el DIG.*

¹⁰ Segons l'article 42, l'Administració pot refusar la consulta de "documents protegits pel secret establert per la llei". Les informacions que permeten directament o indirectament la identificació de persones a les quals fan referència no poden ser comunicades més que a les persones que tenen un interès subjectiu o legítim, personal i directe en l'assumpte. L'última hipòtesi de refús afecta documents que contenen dades de caràcter personal.

63. Quant a la primera part de la recomanació, les autoritats andorranes no precisen si el Tribunal de Comptes (TC) i el Departament d'Intervenció General (DIG) han decidit d'intervenir o contribuir de forma més activa en el control de la corrupció; els membres del TC van participar, tanmateix, el desembre del 2008 en les accions de sensibilització esmentades (vegeu la recomanació i). També precisen que, el 2007, el DIG del Ministeri de Finances va iniciar els procediments de control de la gestió dels objectius i de l'eficàcia dels comptes públics. Concretament, va dur a terme un projecte la finalitat del qual era comprovar la coherència de les directrius polítiques i de les normes tècniques i alhora estudiar els mitjans de què es disposa per aplicar aquests procediments. En el moment de la visita dels avaluadors, el TC era una institució jove; la seva activitat es va centrar, en primer lloc, en el control de la regularitat abans d'evolucionar vers un sistema de control de la gestió dels objectius i de l'eficàcia dels comptes públics. Malgrat això, els programes de control per al 2006 ja preveïen un apartat destinat als controls susdits. Aquests controls es podrien iniciar concretament el 2009, després d'un treball de prospecció que s'ha dut a terme durant els anys 2006 i 2007 en l'àmbit de l'Administració central i de les administracions comunals i que estava destinat a analitzar el grau d'implantació dels models de gestió pressupostària per objectius i de gestió de les inversions.

64. Quant a la segona part de la recomanació, les autoritats del Principat esmenten que el TC encara no pot aplicar, ni tan sols proposar, mesures disciplinàries. La Llei del 13 d'abril del 2000, que regula el funcionament del TC, no prohibeix realment aquesta actuació i per aquest motiu s'ha engegat una reflexió amb la finalitat d'implementar aquesta part de la recomanació amb l'adopció d'un protocol que completi la Llei.

65. Quant a la tercera part de la recomanació, les autoritats d'Andorra posen en relleu les especificitats de l'activitat del TC i del DIG, la qual cosa no facilita que hi hagi una estreta col·laboració entre ells. No obstant això, quan el Tribunal de Comptes efectua els controls dels comptes de l'Administració central, de les entitats parapúbliques i de les societats públiques amb participació de l'Estat, els auditors tenen accés a tots els informes que el DIG elabora durant tot l'exercici concernit, i en els quals es recolzen àmpliament. Aquesta informació contradueix la situació descrita en l'informe d'avaluació¹¹, i no es precisa si aquest extrem és fruit de certs canvis. Per la seva banda, el DIG coneix els informes que emet el TC en relació amb els controls anuals de les diferents entitats del sector públic (Administració central, parapúbliques i societats amb participació estatal).

66. El GRECO pren nota de les informacions aportades; constata que més enllà de la sensibilització dels membres del TC, no s'ha emprat cap altra mesura per implicar aquest òrgan, juntament amb el DIG, en els esforços anticorupció. Malgrat tot, sembla que ambdós han començat a incorporar, actualment, el control de la gestió dels objectius i el control de l'eficàcia als plans i a la metodologia de treball propis. Quant a la segona part de la recomanació, el Tribunal no té encara (o no es reconeix) la facultat de proposar mesures (disciplinàries) individuals, malgrat la redacció àmplia de la Llei. Sembla que ara s'ha encetat una reflexió per tractar aquest aspecte. Quant a la darrera part de la recomanació, el GRECO constata que el DIG emet informes regularment i que els auditors del TC hi poden accedir àmpliament i emprar-los, contràriament a la situació constatada en el moment de la visita sobre el terreny (llavors, cap informació del DIG no estava a disposició del TC). Finalment, el GRECO considera que encara es podrien esmerçar certs esforços a fi d'associar de forma més explícita el TC amb el DIG en la lluita contra la corrupció i perquè el DIG pugui, alhora, recomanar l'adopció de mesures individuals (disciplinàries).

67. El GRECO conclou que la recomanació xiii s'ha complert parcialment.

¹¹ Segons consta en el paràgraf 138, el DIG no elaborava cap informe i el TC no rebia cap estadística del DIG

Recomanació xiv.

68. *El GRECO ha recomanat: a/ d'adoptar en el termini més breu possible les línies directrius deontològiques (codi de conducta) per a l'Administració pública, la central i la comunal, i també per als cossos especials de Policia i de Duana; i b/ d'introduir les accions formatives en matèria de deontologia.*

69. Pel que fa a la primera part de la recomanació, les autoritats andorranes expliquen que s'està elaborant un projecte de codi deontològic per a l'Administració general que té en compte les orientacions que recull el Codi de conducta model per als agents públics annexat a la recomanació núm. R(2000)10 del Comitè de Ministres del Consell d'Europa. El projecte s'ha suspès amb motiu del plantejament d'una revisió general de la Llei de la funció pública, que ha estat objecte d'intensos debats sobre el fons. Finalment, s'ha acordat que tan aviat com hi hagi un consens que faci avançar aquesta reforma, s'enllestirà el projecte de codi deontològic per a l'Administració general. De la mateixa manera, el Servei de Duana treballa en un projecte de codi de deontologia, però també, i per les raons esmentades, s'ha considerat oportú ajornar la iniciativa. La Direcció de la Policia ha manifestat la voluntat d'elaborar un codi semblant, però els treballs s'han posposat fins que no s'enllesteixi la reorganització interna dels serveis.

70. Quant a la segona part de la recomanació, es precisa que encara no s'han organitzat les accions formatives com a tals, perquè els codis de deontologia encara estan en la fase de projectes. Malgrat això, en el marc de la campanya de sensibilització que actualment s'està portant a terme (vegeu la recomanació i), es fa un recordatori en matèria de principis generals d'actuació de l'Administració, drets i deures (i incompatibilitats) dels agents públics, i també sobre el règim disciplinari vigent.

71. El GRECO constata que s'han engegat certs treballs en matèria d'elaboració dels principis deontològics; lamenta, però, que aquests treballs s'hagin suspès a causa de les incerteses relatives a la reforma de la Llei de la funció pública, i al fet que actualment no hi hagi cap projecte similar per al personal de les administracions locals. Quant a les accions formatives, resulta evident que la segona part de la recomanació s'haurà de tornar a examinar quan s'adoptin els diversos codis de deontologia.

72. El GRECO conclou que la recomanació xiv s'ha complert parcialment.

Recomanació xv.

73. *El GRECO ha recomanat d'introduir un mecanisme de protecció contra eventuais represàlies per als agents públics que denunciïn de bona fe les sospites de corrupció.*

74. Les autoritats andorranes esmenten que la Unitat de Prevenció i Lluita contra la Corrupció ha començat a tractar la qüestió inspirant-se en l'experiència d'altres països; els treballs es troben en un estat embrionari, atesa la dificultat de trobar solucions adaptades a la dimensió petita del país (per exemple, per assegurar l'anonimat dels denunciants de bona fe).

75. El GRECO pren nota de les informacions aportades i de l'absència d'avenç o de projecte concret per a la implementació d'aquesta recomanació.

76. El GRECO conclou que la recomanació xv no s'ha complert.

Recomanació xvi.

77. *El GRECO ha recomanat de: a/ regular de forma més rigorosa els conflictes d'interessos, les incompatibilitats i les activitats accessòries que concerneixen el conjunt dels agents públics (funcionaris, contractuals, personal electe o d'estatut especial); b/ preveure un mecanisme de seguiment apropiat de l'aplicació de la reglamentació en la matèria; c/ regular la migració d'agents públics cap al sector privat.*

78. Les autoritats andorranes mencionen que la Unitat de Prevenció i Lluita contra la Corrupció (UPLC) ha engegat un estudi que concerneix les incompatibilitats i el *pantouflage* (migració cap al sector privat); no obstant això, expliquen que és força complicat trobar una solució que pugui combinar les exigències d'aquesta recomanació amb la realitat andorrana a causa de les dimensions del país i de les perspectives limitades que s'ofereixen, per exemple, als agents públics que deixen l'Administració. Altrament, la realitat andorrana permet que els polítics no hagin de renunciar, sempre, a l'exercici de la seva professió principal, a causa de l'abast limitat de les actuals incompatibilitats vigents. Malgrat això, la reflexió continua per tal de trobar una solució que pugui ajustar adequadament ambdós aspectes.

79. El GRECO pren nota de les informacions aportades així com de l'absència d'avenços o de projectes concrets per a la implementació d'aquesta recomanació. També recorda que l'objecte d'aquesta recomanació no és la introducció d'interdiccions absolutes en matèria de conflictes d'interessos, activitats accessòries o de migració d'agents públics cap al sector privat; es tracta essencialment d'incorporar un marc que permeti limitar i fer més difícils certs abusos ("regular més rigorosament"). Tant la visita *in situ* com l'informe d'avaluació havien posat en relleu riscos importants, per exemple en el cas de decisions públiques motivades pel benefici o l'interès individual (també, i particularment, en l'àmbit comunal).

80. El GRECO conclou que, actualment, la recomanació xvi no s'ha complert.

Recomanació xvii

81. *El GRECO ha recomanat de: a) introduir la responsabilitat de les persones jurídiques en matèria de corrupció i de preveure sancions (pecuniàries i altres) en cas d'aquesta responsabilitat; b) prendre les mesures necessàries (formacions, sensibilitzacions i altres) per familiaritzar més la Policia i la Justícia amb la nova legislació sobre la responsabilitat de les persones jurídiques.*

82. Les autoritats andorranes exposen que la Llei qualificada de modificació de la Llei 9/2005 del 21 de febrer qualificada del Codi penal, esmentada anteriorment (vegeu la recomanació ix), va entrar en vigor el 28 d'octubre del 2008. Aquesta Llei introdueix en l'article 386 bis¹² del Codi penal el principi de la responsabilitat de les persones jurídiques per les infraccions de corrupció i de tràfic d'influències. Les noves disposicions

¹² L'article 386 bis planteja el principi de la responsabilitat de les persones jurídiques per als diversos delictes del capítol 4 (sobre la corrupció i el tràfic d'influències) del títol XXI del Codi penal (delictes contra la funció pública):

Article 386 bis: "En relació amb les infraccions previstes en aquest capítol, el tribunal ha d'imposar, endemés de les penes previstes, les mesures següents:

a) El comís del producte obtingut, en els termes previstos a l'article 70.

b) Les altres conseqüències, referides a les persones físiques o a les persones jurídiques, esmentades en l'article 71."

comprenen, també, amb l'article 71¹³, la possibilitat d'imposar sancions econòmiques (de fins a 300.000 € o el quàdruple del benefici obtingut o esperat amb la comissió de la infracció) a més del comís que preveu aquest article 386 bis i altres mesures (dissolució, suspensió de l'activitat, etc.).

83. El GRECO pren nota amb satisfacció, amb relació a la primera part de la recomanació, del fet que Andorra hagi introduït la responsabilitat de les persones jurídiques per infraccions de corrupció i de tràfic d'influències. Les sancions previstes, econòmiques i altres, semblen adequades. Malgrat això, i en relació amb la segona part de la recomanació, no es mencionen iniciatives concretes destinades a familiaritzar els operatius dels serveis de Policia i de Justícia amb la nova legislació sobre la responsabilitat de les persones jurídiques.

84. El GRECO conclou que la recomanació xvii s'ha complert parcialment.

Recomanació xviii

85. *El GRECO ha recomanat de prendre mesures per tal de sensibilitzar l'Administració fiscal andorrana en l'obligació legal actual, prescrita pel Codi de procediment penal, d'assenyalar els casos de corrupció.*

86. Les autoritats andorranes mencionen que, per implementar aquesta recomanació, s'han convocat tots els serveis fiscals (i no tan sols els comandaments) per assistir a aquelles sessions de sensibilització davant la lluita contra la corrupció que han estat detallades per a la implementació de la recomanació i a les quals aquestes persones han assistit efectivament. Al llarg d'aquestes sessions s'ha tractat tant la qüestió de la col·laboració en la detecció de les infraccions de corrupció, com la importància de l'obligació formal de denunciar tot delictes perseguible d'ofici (article 36 del Codi de procediment penal) que recau sobre qualsevol agent públic. Les característiques del sistema fiscal andorrà, amb la implementació de les obligacions comptables i la seva verificació a partir dels anys 2009/2010, fa que no sigui fins als propers mesos i anys que el fisc podrà exercir un paper en matèria de detecció de la corrupció.

87. El GRECO pren nota de les informacions aportades i de la precisió que tots els agents del servei de fiscalitat han estat sensibilitzats en la necessitat de denunciar els casos eventuals de corrupció que detectin en el marc de la seva activitat. No obstant això, pot ser oportú, més endavant, de posar al seu abast eines i ajuda per reconèixer en documents i comptes dels contribuents les despeses que podrien estar lligades a la corrupció¹⁴.

88. El GRECO conclou que la recomanació xviii s'ha tractat satisfactòriament.

¹³ Article 71 CP: "1. El tribunal pot imposar raonadament, en el moment de dictar sentència condemnatòria o en els altres supòsits previstos en el Codi de procediment penal, les mesures següents: a) Dissolució de la societat, l'associació o la fundació. b) Suspensió de les activitats (...) per un termini màxim de sis anys. c) Tancament (...) amb caràcter temporal o definitiu. d) Multa a la societat, l'associació o la fundació, en cas de comissió de delictes contra l'ordre socioeconòmic, de corrupció, tràfic d'influències, terrorisme i finançament del terrorisme i blanqueig de diners o valors, de fins a 300.000 euros, o fins al quàdruple del benefici obtingut o que es pretenia obtenir amb la comissió del delictes, si era superior. El tribunal determina l'extensió de la multa d'acord amb la gravetat de la infracció, el patrimoni de la societat, associació o fundació i l'impacte sobre els proveïdors i els drets dels treballadors. [...]"

¹⁴ Vegeu, per exemple el manual de l'OCDE sobre sensibilització en la corrupció destinat a controladors d'impostos (enllaç al manual: <http://www.oecd.org/dataoecd/19/42/37131874.pdf>)

III. CONCLUSIONS

89. **Tenint en compte tot el mencionat precedentment, el GRECO conclou que Andorra ha complert o tractat satisfactòriament la meitat de les recomanacions compreses en l'Informe d'avaluació del primer i segon cicles conjunts.** Les recomanacions i, vii, viii, x i xi han estat complertes satisfactòriament i les recomanacions iv, v, ix, i xviii han estat tractades satisfactòriament. Les recomanacions ii, iii, vi, xii, xiii, xiv i xvii han estat complertes parcialment i les recomanacions xv i xvi no han estat complertes.

90. Andorra fa esforços importants per donar a conèixer a l'Administració i a tot el país en general les necessitats de la lluita contra la corrupció. També han tingut lloc reformes decisives, com per exemple en matèria de tècniques especials d'investigació aplicables a la corrupció, en relació amb el marc jurídic del segrest i del comís dels productes del crim, s'ha treballat en la limitació del secret professional i, doncs, en l'accés de les autoritats a la informació, o bé en la redefinició de la infracció de blanqueig amb la finalitat d'incloure les infraccions subjacents de corrupció. El Principat continua treballant en altres millores necessàries, com és el cas de l'estudi de les característiques de la corrupció al país, l'estatut de batlles i fiscals, la familiarització dels operatius amb els mecanismes de responsabilitat de persones jurídiques o bé l'accés als documents públics. El GRECO lamenta, però, que no s'hagi avançat de manera destacable en dos aspectes, és a dir: la necessitat de regular els conflictes d'interessos i les incompatibilitats, i la protecció dels denunciants de bona fe.

91. El GRECO convida el cap de la delegació andorrana a sotmetre les informacions complementàries relatives a l'acompliment de les recomanacions ii, iii, vi, xii, xiii, xiv, xv xvi i xvii com a molt tard el 31 d'agost del 2010.

92. Finalment, el GRECO també convida les autoritats d'Andorra a autoritzar, en el termini més breu possible, la publicació d'aquest informe, a traduir-lo en la llengua oficial i a fer pública aquesta traducció.